

PCI ELRITAN 140

Wersja Aktualizacja: Numer Karty: Data ostatniego wydania: 28.07.2020
1.1 06.03.2023 000000371574 Data pierwszego wydania: 28.07.2020

SEKCJA 1: Identyfikacja substancji/mieszaniny i identyfikacja przedsiębiorstwa

1.1 Identyfikator produktu

Nazwa handlowa : PCI ELRITAN 140
Kod produktu : 000000000052969885

1.2 Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszaniny oraz zastosowania odradzane

Zastosowanie substancji/mieszaniny : produkt dla chemii budowlanej
Zastosowania odradzane : Produkt przeznaczony wyłącznie do użytku przemysłowego i zawodowego.

1.3 Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki

Firma : PCI Augsburg GmbH
PICCARDSTR. 11
86159 AUGSBURG
Numer telefonu : +4982159010
Telefaks : +498215901372
Adres e-mail osoby odpowiedzialnej za SDS : product-safety@mbcc-group.com

1.4 Numer telefonu alarmowego

ChemTel: +1-813-248-0585

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń

2.1 Klasyfikacja substancji lub mieszaniny

Klasyfikacja (ROZPORZĄDZENIE (WE) NR 1272/2008)

Uczulenie układu oddechowego, H334: Może powodować objawy alergii lub astmy
Kategoria 1 lub trudności w oddychaniu w następstwie wdechania.

2.2 Elementy oznakowania

Oznakowanie (ROZPORZĄDZENIE (WE) NR 1272/2008)

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia :

Hasło ostrzegawcze : Niebezpieczeństwo

PCI ELRITAN 140

Wersja	Aktualizacja:	Numer Karty:	Data ostatniego wydania: 28.07.2020
1.1	06.03.2023	000000371574	Data pierwszego wydania: 28.07.2020

Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia : H334 Może powodować objawy alergii lub astmy lub trudności w oddychaniu w następstwie wdychania.

Zwroty wskazujące środki ostrożności : **Zapobieganie:**
P261 Unikać wdychania pyłu.
P284 Stosować indywidualne środki ochrony dróg oddechowych.

Reagowanie:

P304 + P340 W PRZYPADKU DOSTANIA SIĘ DO DRÓG ODDECHOWYCH: wyprowadzić lub wynieść poszkodowanego na świeże powietrze i zapewnić mu warunki do swobodnego oddychania.

P342 + P311 W przypadku wystąpienia objawów ze strony układu oddechowego: skontaktować się z OŚRODKIEM ZATRUĆ/ lekarzem.

Likwidacja (lub utylizacja) odpadów:

P501 Zawartość/ pojemnik usuwać do autoryzowanego zakładu utylizacji odpadów.

Niebezpieczne składniki muszą być wymienione na etykiecie:

4,4 '- diizocyanian metylenodifenylu

Reaction mass of bis(1,2,2,6,6-pentamethyl-4-piperidyl) sebacate and methyl 1,2,2,6,6-pentamethyl-4-piperidyl sebacate

Dodatkowe oznakowanie

EUH204 Zawiera izocyaniany. Może powodować wystąpienie reakcji alergicznej.

EUH208 Zawiera Reaction mass of bis(1,2,2,6,6-pentamethyl-4-piperidyl) sebacate and methyl 1,2,2,6,6-pentamethyl-4-piperidyl sebacate. Może powodować wystąpienie reakcji alergicznej.

EUH212 Uwaga! W przypadku stosowania może się tworzyć niebezpieczny pył respirabilny. Nie wdychać pyłu.

»Od dnia 24 sierpnia 2023 r. wymagane jest odbycie odpowiedniego szkolenia przed użyciem przemysłowym lub profesjonalnym«.

2.3 Inne zagrożenia

Ta substancja/mieszanina nie zawiera składników uważanych albo za trwałe, podlegające bioakumulacji i toksyczne, albo bardzo trwałe i podlegające bardzo silnej bioakumulacji (vPvB) na poziomie 0,1% bądź powyżej.

Informacje ekologiczne: Ta substancja/mieszanina nie zawiera składników, o których uważa się, że mają właściwości endokrynnie czynne według Artykułu REACH 57(f), regulacji Komisji Delegowanej (UE) 2017/2100 lub Regulacji Komisji (UE) 20218/606 na poziomach 0,1% lub wyższych.

Informacje toksykologiczne: Ta substancja/mieszanina nie zawiera składników, o których uważa się, że mają właściwości endokrynnie czynne według Artykułu REACH 57(f), regulacji Komisji

PCI ELRITAN 140

Wersja 1.1 Aktualizacja: 06.03.2023 Numer Karty: 000000371574 Data ostatniego wydania: 28.07.2020
Data pierwszego wydania: 28.07.2020

Delegowanej (UE) 2017/2100 lub Regulacji Komisji (UE) 20218/606 na poziomach 0,1% lub wyższych.

Jeśli w tej sekcji zostaną wymienione dodatkowe dane odnośnie pozostałych zagrożeń, które nie wpłyną na klasyfikację, muszą być dodane do ogólnych zagrożeń substancji lub mieszaniny.

SEKCJA 3: Skład/informacja o składnikach

3.2 Mieszaniny

Charakter chemiczny : Prepolimer na bazie:
poliol
Aromatyczne izocyjaniany

Składniki

Nazwa Chemiczna	Nr CAS Nr WE Numer indeksowy Numer rejestracji	Klasyfikacja	Stężenie (% w/w)
Reaction mass of ethylbenzene and xylene	Nie zaszeregowane 905-588-0 01-2119488216-32; 01-2119539452-40; 01-2119486136-34	Flam. Liq. 3; H226 Acute Tox. 4; H332 Acute Tox. 4; H312 Skin Irrit. 2; H315 Eye Irrit. 2; H319 STOT SE 3; H335 (Układ oddechowy) STOT RE 2; H373 (ucho wewnętrzne) Asp. Tox. 1; H304 Aquatic Chronic 3; H412	>= 3 - < 7
Hydrocarbons, C11-C14, n-alkanes, isoalkanes, cyclics, <2% aromatics	Nie zaszeregowane 926-141-6 01-2119456620-43	Asp. Tox. 1; H304 EUH066	>= 1 - < 5
calcium oxide	1305-78-8 215-138-9	Skin Corr. 1C; H314 Eye Dam. 1; H318 STOT SE 3; H335 (Układ oddechowy)	< 2,5
4,4'-diizocyjanian metylenodifenylu	101-68-8 202-966-0 615-005-00-9 01-2119457014-47	Acute Tox. 4; H332 Skin Irrit. 2; H315 Eye Irrit. 2; H319 Resp. Sens. 1; H334 Skin Sens. 1; H317 Carc. 2; H351 STOT SE 3; H335 (Układ oddechowy) STOT RE 2; H373 specyficzne stężenie graniczne Eye Irrit. 2; H319 >= 5 % STOT SE 3; H335 >= 5 %	>= 0,1 - < 1

PCI ELRITAN 140

Wersja 1.1 Aktualizacja: 06.03.2023 Numer Karty: 000000371574 Data ostatniego wydania: 28.07.2020
Data pierwszego wydania: 28.07.2020

		Skin Irrit. 2; H315 >= 5 % Resp. Sens. 1; H334 >= 0,1 %	
Mieszanina reakcyjna sebacynianu bis(1,2,2,6,6-pentametylo-4-piperydylu) i sebacynianu metylo-1,2,2,6,6,-pentametylo-4-piperydylu	1065336-91-5 915-687-0 01-2119491304-40	Skin Sens. 1A; H317 Repr. 2; H361f Aquatic Acute 1; H400 Aquatic Chronic 1; H410 Współczynnik M (Toksyczność ostrą dla środowiska wodnego): 1 Współczynnik M (Przewlekła toksyczność dla środowiska wodnego): 1	< 0,1

Wyjaśnienia skrótów znajdują się w sekcji 16.

SEKCJA 4: Środki pierwszej pomocy

4.1 Opis środków pierwszej pomocy

- Zalecenia ogólne : Udzielający pomocy - uwaga na bezpieczeństwo własne. Natychmiast zdjąć zanieczyszczoną odzież i wyczyścić przed ponownym użyciem, a w razie konieczności - zutylizować.
- W przypadku wdychania : Wyprowadzić na świeże powietrze. Niezwłocznie uzyskać pomoc medyczną.
W przypadku trudności z oddychaniem wspomóc oddychanie i skontaktować się natychmiast z lekarzem.
- W przypadku kontaktu ze skórą : Natychmiast zdjąć skażone ubranie.
Zanieczyszczoną skórę natychmiast przemyć roztworem glikolu polietylenowego a następnie dużą ilością wody.
lub
Natychmiast zmyć dużą ilością wody z mydłem.
Uzyskać pomoc medyczną w przypadku pojawienia się i utrzymywania podrażnienia.
Uprać skażone ubranie przed ponownym użyciem.
- W przypadku kontaktu z oczami : W przypadku kontaktu z oczami usunąć szkła kontaktowe i natychmiast wypłukać oczy dużą ilością wody, również pod powiekami, przez co najmniej 15 minut.
Zasięgnąć porady medycznej.
- W przypadku połknięcia : NIE prowokować wymiotów.
Wypłukać usta wodą.

PCI ELRITAN 140

Wersja	Aktualizacja:	Numer Karty:	Data ostatniego wydania: 28.07.2020
1.1	06.03.2023	000000371574	Data pierwszego wydania: 28.07.2020

Nieprzytomnej osobie nigdy nie podawać nic doustnie.
W razie przypadkowego połknięcia uzyskać niezwłocznie opiekę medyczną.

4.2 Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia

Zagrożenia : Może powodować objawy alergii lub astmy lub trudności w oddychaniu w następstwie wdychania.

4.3 Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z poszkodowanym

Leczenie : Leczenie objawowe.

SEKCJA 5: Postępowanie w przypadku pożaru

5.1 Środki gaśnicze

Odpowiednie środki gaśnicze : Piana gaśnicza
Suche proszki gaśnicze
Dwutlenek węgla (CO₂)
Spray wodny w sytuacjach dużego pożaru.

Niewłaściwe środki gaśnicze : pełny strumień wody

5.2 Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną

Niebezpieczne produkty spalania : Dwutlenek węgla (CO₂), tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO_x), gęsty czarny dym.
opary szkodliwe dla zdrowia
izocyjanian
cyjanowodór

5.3 Informacje dla straży pożarnej

Specjalne wyposażenie ochronne dla strażaków : Należy zastosować zamknięty system ochrony dróg oddechowych i ubranie ochronne odporne na działanie chemikaliów.

Dalsze informacje : Zagrożenie uzależnione jest od palących się materiałów i warunków towarzyszących pożarowi.
Zebrać oddzielnie zanieczyszczoną wodę gaśniczą. Nie można jej usuwać do kanalizacji.
Pozostałości po pożarze i zanieczyszczona woda gaśnicza muszą być usunięte zgodnie z lokalnymi przepisami.

SEKCJA 6: Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

6.1 Indywidualne środki ostrożności wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych

Indywidualne środki ostrożności. : Zapewnić wystarczającą wentylację.
Unikać wdychania pyłu/ dymu/ gazu/ mgły/ par/ rozpylonej cieczy.

PCI ELRITAN 140

Wersja	Aktualizacja:	Numer Karty:	Data ostatniego wydania: 28.07.2020
1.1	06.03.2023	000000371574	Data pierwszego wydania: 28.07.2020

W razie obecności oparów/pyłu/aerozolu stosować ochronę dróg oddechowych.
Nosić okulary lub ochronę twarzy.
Stosować ubranie ochronne.
Przy obchodzeniu się z chemicznymi materiałami budowlanymi należy przestrzegać zwyczajowych środków ostrożności.
Informacje dotyczące środków ochrony indywidualnej, patrz sekcja 8.

6.2 Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska

Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska : Zanieczyszczoną wodę/wodę gaśniczą zabezpieczyć.
Zapobiec przedostaniu się do kanalizacji/wód powierzchniowych/wód gruntowych.

6.3 Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia

Metody oczyszczania : Wchłonać w obojętny materiał absorpcyjny (np. piasek, żel krzemionkowy, pochłaniacz kwasów, pochłaniacz uniwersalny, trociny).
Neutralizować roztworem 5-10% węgla sodowego, 0,2-2% detergentów i 90-95% wody.
Przetamować/obwałować.
Zebrany materiał unieszkodliwić zgodnie z przepisami.

6.4 Odniesienia do innych sekcji

Patrz rozdziały: 7, 8, 11, 12 i 13.

SEKCJA 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie

7.1 Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania

Sposoby bezpiecznego postępowania : Odpowiednia wentylacja w miejscu pracy i magazynowania.
Unikać tworzenia się aerozolu.
Unikać kontaktu ze skórą, oczami i odzieżą.
Unikać wdychania pyłów/oparów/par.
Przy pracy z ogrzanym produktem odciągnąć opary i zastosować ochronę dróg oddechowych.
W razie pryskania stosować ochronę dróg oddechowych.
Oczyścić zanieczyszczenie niezwłocznie po jego wystąpieniu.
Czynność może być przeprowadzona tylko przez pracowników przeszkolonych, aby zapobiec/zminimalizować narażenie.
Produkty wyprodukowane świeżo z izocyjanianów mogą zawierać jeszcze nie poddane reakcji izocyjaniany i inne substancje niebezpieczne.
Osoby cierpiące na astmę, egzemę lub dolegliwości skórne powinny unikać kontaktu, w tym kontaktu skórno, z tym produktem.

Wytyczne ochrony przeciwpożarowej : Produkt nie jest samozapalny, nie sprzyja pożarom, nie jest wybuchowy.

PCI ELRITAN 140

Wersja Aktualizacja: Numer Karty: Data ostatniego wydania: 28.07.2020
1.1 06.03.2023 000000371574 Data pierwszego wydania: 28.07.2020

Środki higieny : Przy stosowaniu produktu nie jeść, nie pić i nie palić. Natychmiast zdjąć całą zanieczyszczoną odzież. Przed przerwami lub po zakończeniu pracy umyć ręce i/lub twarz. Po pracy zatroszczyć się o oczyszczenie i pielęgnację skóry. Rękawice ochronne muszą być sprawdzane regularnie przed użyciem. Wymienić w razie potrzeby (np. z powodu nieszczelności).

7.2 Warunki bezpiecznego magazynowania, w tym informacje dotyczące wszelkich wzajemnych niezgodności

Inne informacje o warunkach przechowywania : Przechowywać tylko w oryginalnych pojemnikach w chłodnym, dobrze wentylowanym miejscu z dala od źródła zapłonu, ciepła i ognia. Chronić przed bezpośrednim nasłonecznieniem. Chronić przed dostępem wilgoci. Możliwe powstanie CO₂ i zwiększenie jego ciśnienia. Niebezpieczeństwo pęknięcia przy zamknięciu gazoszczelnym.

Wytyczne składowania : Przestrzegać koncepcji wspólnego przechowywania TRGS 509/510.

7.3 Szczególne zastosowanie(-a) końcowe

Specyficzne zastosowania : Przy odpowiednich zidentyfikowanych zastosowaniach podanych w sekcji 1 należy przestrzegać wskazówek podanych w sekcji 7.

PU50: PU systems, containing solvents, harmful, sensitising

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

8.1 Parametry dotyczące kontroli

Granice narażenia zawodowego

Składniki	Nr CAS	Typ wartości (Droga narażenia)	Parametry dotyczące kontroli	Podstawa
tlenek żelaza (III)	1309-37-1	NDS (frakcja wdychana)	5 mg/m ³ (Żelazo)	PL NDS
		NDS (frakcja respirabilna)	2,5 mg/m ³ (Żelazo)	PL NDS
		NDSch (frakcja wdychana)	10 mg/m ³ (Żelazo)	PL NDS
		NDSch (frakcja respirabilna)	5 mg/m ³ (Żelazo)	PL NDS
dwutlenek tytanu	13463-67-7	NDS (frakcja wdychana)	10 mg/m ³	PL NDS
triiron tetraoxide	1317-61-9	NDS (frakcja wdychana)	5 mg/m ³ (Żelazo)	PL NDS
		NDS (frakcja respirabilna)	2,5 mg/m ³ (Żelazo)	PL NDS
		NDSch (frakcja wdychana)	10 mg/m ³	PL NDS

PCI ELRITAN 140

Wersja Aktualizacja: Numer Karty: Data ostatniego wydania: 28.07.2020
1.1 06.03.2023 000000371574 Data pierwszego wydania: 28.07.2020

		wdychana)	(Żelazo)	
		NDSch (frakcja respirabilna)	5 mg/m ³ (Żelazo)	PL NDS
4,4 '- diizocyjanian metylenodifenyłu	101-68-8	NDS	0,03 mg/m ³	PL NDS
		NDSch	0,09 mg/m ³	PL NDS

8.2 Kontrola narażenia

Środki techniczne

Zapewnić wystarczającą wentylację.

Środki ochrony indywidualnej.

Ochrona oczu lub twarzy : okulary ochronne z osłoną boczną (okulary ramowe)(np. EN 166)

Ochrona rąk

Uwagi : rękawice ochronne odporne na działanie chemikaliów (EN 374) Odpowiednie materiały także przy dłuższym bezpośrednim kontakcie (Zalecane: wskaźnik ochrony 6, odpowiadający > 480 minut czasu przenikalności według EN 374): Kauczuk butylowy Kauczuk nitylowy Kauczuk chloroprenowy Nieodpowiednie materiały Chlorek poliwinylowy Ze względu na dużą ilość rodzajów należy przestrzegać instrukcji dostarczonych przez producenta.

Ochrona skóry i ciała : Środek ochrony ciała dobrać w zależności od działalności i ekspozycji

Ochrona dróg oddechowych : Ochrona dróg oddechowych w razie uwolnienia oparów i aerozoli.
Filtr kombinowany organiczne gazy/pary oraz cząsteczki stałe i ciekłe (EN 14387 Typ A-P2).

Filtr przeciwcząstkowy z wysokim efektem filtracyjnym dla stałych i ciekłych cząsteczek substancji np. EN 143 lub 149, Typ P3 lub FFP3).

przy większych stężeniach i dłuższym oddziaływaniu stosować odpowiednią ochronę dróg oddechowych
Zamknięty system ochrony dróg oddechowych (urządzenie izolowane).

Środki ochrony : Nie wdychać pyłu/dymu/aerozoli.
Przy produktach świeżo wyprodukowanych z izocyjanianów zaleca się stosowanie środków ochrony ciała i rękawic ochronnych odpornych na działanie chemikaliów.
Unikać kontaktu ze skórą, oczami i odzieżą.
Unikać narażenia - przed użyciem zapoznać się z instrukcją.
Zaleca się noszenie zamkniętego ubrania roboczego.
Przy obchodzeniu się z chemicznymi materiałami budowlanymi należy przestrzegać zwyczajowych środków ostrożności.

SEKCJA 9: Właściwości fizyczne i chemiczne

9.1 Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych

Stan fizyczny : Ciastowate ciało stałe

PCI ELRITAN 140

Wersja 1.1 Aktualizacja: 06.03.2023 Numer Karty: 000000371574 Data ostatniego wydania: 28.07.2020
Data pierwszego wydania: 28.07.2020

Barwa	:	różne kolory
Zapach	:	słaby, łagodny
Temperatura topnienia	:	Brak dostępnych danych
temperatura wrzenia	:	137 °C
Palność	:	nie łatwopalny
Górna granica wybuchowości / Górna granica palności	:	8 %(V)
Dolna granica wybuchowości / Dolna granica palności	:	0,6 %(V)
Temperatura zapłonu	:	>= 70 °C Metoda: lakiery, materiały do powlekania, olej mineralny i produkty pokrewne; określenie temperatury zapłonu; metoda przyspieszona
Temperatura samozapłonu	:	>= 200 °C
Temperatura rozkładu	:	Rozkład nie następuje, o ile przestrzegane są przepisy/zalecenia dotyczące magazynowania i postępowania z produktem.
pH	:	substancja / roztworze reaguje wodnym
Lepkość		
Lepkość kinematyczna	:	Brak dostępnych danych
Rozpuszczalność		
Rozpuszczalność w wodzie	:	nierozpuszczalny
Rozpuszczalność w innych rozpuszczalnikach	:	Brak dostępnych danych
Współczynnik podziału: n-oktanol/woda	:	Brak dostępnych danych
Prężność par	:	Brak dostępnych danych
Gęstość względna	:	Brak dostępnych danych
Gęstość	:	ca. 1,16 g/cm ³ (20 °C) ca. 1,155 g/cm ³ (50 °C)
Gęstość nasypowa	:	Nie dotyczy
Gęstość względna par	:	Produkt jest nielotnym ciałem stałym.
Charakterystyka cząstek		
Rozmiar cząstek	:	Brak dostępnych danych

9.2 Inne informacje

PCI ELRITAN 140

Wersja	Aktualizacja:	Numer Karty:	Data ostatniego wydania: 28.07.2020
1.1	06.03.2023	000000371574	Data pierwszego wydania: 28.07.2020

Materiały wybuchowe	:	Nie jest substancją wybuchową
Właściwości utleniające	:	nie sprzyja pożarom
Substancje stałe łatwopalne	:	
Szybkość spalania	:	< 2,2 mm/s Metoda: Zapalność (substancje stałe).
Substancje samonagrzewające	:	Brak dostępnych danych
Szybkość korozji metalu	:	Nie działa korozyjnie na metal.
Szybkość parowania	:	Produkt jest nietłotnym ciałem stałym.

SEKCJA 10: Stabilność i reaktywność

10.1 Reaktywność

Brak reakcji niebezpiecznych, o ile przepisy/zalecenia dotyczące magazynowania i obchodzenia się z produktem będą przestrzegane.

Pojemnik może być pod zwiększonym ciśnieniem spowodowanym obecnością dwutlenku węgla powstałego w reakcji z wilgotnym powietrzem i/lub wodą.

10.2 Stabilność chemiczna

Produkt jest stabilny jeżeli jest przechowywany i manipulowany jak zapisano/ wskazano.

10.3 Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji

Niebezpieczne reakcje : Pary mogą tworzyć z powietrzem mieszaninę wybuchową. Produkt jest stabilny jeżeli jest przechowywany i manipulowany jak zapisano/ wskazano.

10.4 Warunki, których należy unikać

Warunki, których należy unikać : Unikać wilgoci.
Patrz sekcja 7 karty charakterystyki - Postępowanie z substancja i jej magazynowanie.

10.5 Materiały niezgodne

Czynniki, których należy unikać : Kwasy
Alkohole
Aminy
Amoniak
Woda
ługi
Silne utleniacze
Silne czynniki redukujące

10.6 Niebezpieczne produkty rozkładu

Nie są znane żadne niebezpieczne produkty rozkładu, o ile przestrzegane są przepisy/wskazówki dotyczące magazynowania i obchodzenia się z produktem.

W przypadku pożaru mogą się tworzyć niebezpieczne produkty rozkładu takie jak:

Dwutlenek węgla (CO₂)

Tlenek węgla

Tlenki azotu (NO_x)

PCI ELRITAN 140

Wersja	Aktualizacja:	Numer Karty:	Data ostatniego wydania: 28.07.2020
1.1	06.03.2023	000000371574	Data pierwszego wydania: 28.07.2020

---

cyjanowodór
Izocyjaniany

SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne

11.1 Informacje na temat klas zagrożenia zdefiniowanych w rozporządzeniu (WE) nr 1272/2008

Toksyczność ostra

Nieklasyfikowane w oparciu o dostępne informacje.

Działanie żrące/drażniące na skórę

Nieklasyfikowane w oparciu o dostępne informacje.

Poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy

Nieklasyfikowane w oparciu o dostępne informacje.

Produkt:

Ocena : Brak działania drażniącego na oczy
Uwagi : Stwierdzenie opiera się na wynikach badań przeprowadzonych na produktach o podobnym składzie.

Działanie uczulające na drogi oddechowe lub skórę

Działanie uczulające na skórę

Nieklasyfikowane w oparciu o dostępne informacje.

Uczulenie układu oddechowego

Może powodować objawy alergii lub astmy lub trudności w oddychaniu w następstwie wdychania.

Działanie mutagenne na komórki rozrodcze

Nieklasyfikowane w oparciu o dostępne informacje.

Rakotwórczość

Nieklasyfikowane w oparciu o dostępne informacje.

Produkt:

Uwagi : Czyszczenie przemysłowe aprotocznymi rozpuszczalnikami polarnymi (zgodnie z definicją IUPAC) może prowadzić do powstania niebezpiecznej pierwszorzędowej aminy aromatycznej (> 0,1%).

Szkodliwe działanie na rozrodczość

Nieklasyfikowane w oparciu o dostępne informacje.

Działanie toksyczne na narządy docelowe - narażenie jednorazowe

Nieklasyfikowane w oparciu o dostępne informacje.

Działanie toksyczne na narządy docelowe - narażenie powtarzane

Nieklasyfikowane w oparciu o dostępne informacje.

Zagrożenie spowodowane aspiracją

Nieklasyfikowane w oparciu o dostępne informacje.

PCI ELRITAN 140

Wersja	Aktualizacja:	Numer Karty:	Data ostatniego wydania: 28.07.2020
1.1	06.03.2023	000000371574	Data pierwszego wydania: 28.07.2020

11.2 Informacje o innych zagrożeniach

Właściwości zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego

Produkt:

Ocena : Ta substancja/mieszanina nie zawiera składników, o których uważa się, że mają właściwości endokrynnie czynne według Artykułu REACH 57(f), regulacji Komisji Delegowanej (UE) 2017/2100 lub Regulacji Komisji (UE) 20218/606 na poziomach 0,1% lub wyższych.

Dalsze informacje

Produkt:

Uwagi : Zagrożenie zdrowia nie znane lub nie spodziewane w przypadku normalnego stosowania. Produkt nie został zbadany. Stwierdzenia dotyczące toksykologii opierają się na właściwościach poszczególnych komponentów.

SEKCJA 12: Informacje ekologiczne

12.1 Toksyczność

Produkt:

Ocena ekotoksykologiczna

Toksyczność ostrą dla środowiska wodnego : Dla tego produktu nie znane są efekty ekotoksyczne.
Przewlekła toksyczność dla środowiska wodnego : Dla tego produktu nie znane są efekty ekotoksyczne.

Składniki:

Mieszanina reakcyjna sebacynianu bis(1,2,2,6,6-pentametylo-4-piperydylu) i sebacynianu metylo-1,2,2,6,6,-pentametylo-4-piperydylu:

Współczynnik M : 1
(Toksyczność ostrą dla środowiska wodnego)

Współczynnik M (Przewlekła toksyczność dla środowiska wodnego) : 1

12.2 Trwałość i zdolność do rozkładu

Brak dostępnych danych

12.3 Zdolność do bioakumulacji

Produkt:

Bioakumulacja : Uwagi: Brak danych.
Zapobiegać przedostaniu się do środowiska.

PCI ELRITAN 140

Wersja Aktualizacja: Numer Karty: Data ostatniego wydania: 28.07.2020
1.1 06.03.2023 000000371574 Data pierwszego wydania: 28.07.2020

12.4 Mobilność w glebie

Produkt:

Mobilność : Uwagi: Brak dostępnych danych

Rozdział pomiędzy elementy środowiskowe : Uwagi: Brak dostępnych danych

Stabilność w glebie : Uwagi: Brak dostępnych danych

12.5 Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB

Produkt:

Ocena : Uwagi: Produkt nie zawiera żadnej substancji, która spełnia wymagania kryteriów PBT (trwale, wykazujące zdolność do bioakumulacji i toksyczne) oraz vPvB (bardzo trwale/wykazujące wysoką zdolność do bioakumulacji)

: Ta substancja/mieszanina nie zawiera składników uważanych albo za trwałe, podlegające bioakumulacji i toksyczne, albo bardzo trwałe i podlegające bardzo silnej bioakumulacji (vPvB) na poziomie 0,1% bądź powyżej.

12.6 Właściwości zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego

Produkt:

Ocena : Ta substancja/mieszanina nie zawiera składników, o których uważa się, że mają właściwości endoktrynnie czynne według Artykułu REACH 57(f), regulacji Komisji Delegowanej (UE) 2017/2100 lub Regulacji Komisji (UE) 20218/606 na poziomach 0,1% lub wyższych.

12.7 Inne szkodliwe skutki działania

Produkt:

Dodatkowe informacje ekologiczne : Zapobiec niekontrolowanemu przedostaniu się produktu do środowiska.
Produkt nie został zbadany. Stwierdzenia dotyczące ekotoksykologii opierają się na właściwościach poszczególnych komponentów.

SEKCJA 13: Postępowanie z odpadami

13.1 Metody unieszkodliwiania odpadów

Zanieczyszczone opakowanie : Zanieczyszczone opakowania należy całkowicie opróżnić; po odpowiednim oczyszczeniu mogą zostać ponownie użyte. Opakowania nie dające się oczyścić należy unieszkodliwić tak jak ich zawartość.

Kod Odpadu : 08 05 01[♾], odpady izocyjanianu

PCI ELRITAN 140

Wersja Aktualizacja: Numer Karty: Data ostatniego wydania: 28.07.2020
1.1 06.03.2023 000000371574 Data pierwszego wydania: 28.07.2020

SEKCJA 14: Informacje dotyczące transportu

14.1 Numer UN lub numer identyfikacyjny ID

ADN : Nieregulowany jako towar niebezpieczny
ADR : Nieregulowany jako towar niebezpieczny
RID : Nieregulowany jako towar niebezpieczny
IMDG : Nieregulowany jako towar niebezpieczny
IATA : Nieregulowany jako towar niebezpieczny

14.2 Prawidłowa nazwa przewozowa UN

ADN : Nieregulowany jako towar niebezpieczny
ADR : Nieregulowany jako towar niebezpieczny
RID : Nieregulowany jako towar niebezpieczny
IMDG : Nieregulowany jako towar niebezpieczny
IATA : Nieregulowany jako towar niebezpieczny

14.3 Klasa(-y) zagrożenia w transporcie

ADN : Nieregulowany jako towar niebezpieczny
ADR : Nieregulowany jako towar niebezpieczny
RID : Nieregulowany jako towar niebezpieczny
IMDG : Nieregulowany jako towar niebezpieczny
IATA : Nieregulowany jako towar niebezpieczny

14.4 Grupa pakowania

ADN : Nieregulowany jako towar niebezpieczny
ADR : Nieregulowany jako towar niebezpieczny
RID : Nieregulowany jako towar niebezpieczny
IMDG : Nieregulowany jako towar niebezpieczny
IATA (Ładunek) : Nieregulowany jako towar niebezpieczny
IATA (Pasażer) : Nieregulowany jako towar niebezpieczny

14.5 Zagrożenia dla środowiska

Nieregulowany jako towar niebezpieczny

14.6 Szczególne środki ostrożności dla użytkowników

Uwagi : Produkt nie jest towarem niebezpiecznym klasy 4.1, ponieważ szybkość spalania produktu jest mniejsza niż 2,2 mm/s.

14.7 Transport morski luzem zgodnie z instrumentami IMO

Nie ma zastosowania do produktu w stanie takim, w jakim dostarczono.

PCI ELRITAN 140

Wersja	Aktualizacja:	Numer Karty:	Data ostatniego wydania: 28.07.2020
1.1	06.03.2023	000000371574	Data pierwszego wydania: 28.07.2020

SEKCJA 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych

15.1 Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji lub mieszaniny

REACH - Ograniczenia dotyczące produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania niektórych niebezpiecznych substancji, mieszanin i wyrobów (Załącznik XVII)	:	Należy uwzględnić warunki ograniczenia dla poniższych wpisów: 4,4 '- diizocyanian metylenodifenylu (Numer na liście 74, 56)
REACH - Lista kandydacka substancji stanowiących bardzo duże zagrożenie dla Autoryzacji (Artykuł 59). Rozporządzenie (WE) NR 1005/2009 w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową	:	Nie dotyczy
Rozporządzenie (UE) 2019/1021 dotyczące trwałych zanieczyszczeń organicznych (wersja przekształcona)	:	Nie dotyczy
REACH - Wykaz substancji podlegających procedurze udzielania zezwoleń (Załącznik XIV)	:	Nie dotyczy
Seveso III: Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi.	:	Nie dotyczy

Inne przepisy:

Ustawa z dnia 25.02.2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (tekst jednolity Dz.U. 2019 poz.1225)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12.08.2012 w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i ich mieszanin. (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 208).

Znakowanie opakowań zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z 20 kwietnia 2012 r. w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i mieszanin niebezpiecznych oraz niektórych mieszanin (tekst jednolity Dz.U. 2015 poz.450).

Wszelkie prace z produktem należy wykonywać zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 września 1997r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (tekst jednolity Dz.U.169, poz.1650 z 2003 r. z późniejszymi zmianami).

Produkt nie zawiera azbestu (Ustawa z dnia 19.06.1997 o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, (tekst jednolity Dz.U. 2017 poz. 2119.)

Protokół Montrealski z 16.09.1987 w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową (Dz.U. 1992 nr 98, poz. 490 ,wraz z późniejszymi zmianami oraz Ustawa z dnia 15 maja 2015 o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych (tekst jednolity Dz.U. 2019 poz.2158).

Rozporządzenie MPiPS z dnia 12 czerwca 2018 w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. 2018 poz.1286)

Jeśli mają zastosowanie inne przepisy prawne, które w innym miejscu karty charakterystyki nie zostały wymienione, zostały opisane w tej podsekcji.

Patrz Dyrektywa 94/33/EC na temat ochrony młodych osób w miejscu pracy lub surowsze przepisy krajowe tam, gdzie ma to zastosowanie.

Ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2289)

PCI ELRITAN 140

Wersja	Aktualizacja:	Numer Karty:	Data ostatniego wydania: 28.07.2020
1.1	06.03.2023	000000371574	Data pierwszego wydania: 28.07.2020

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej seria L nr 353 z 31.12.2008) z kolejnymi dostosowaniami do postępu technicznego (ATP).

Rozporządzenie (WE) 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 roku w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej seria L nr 396 z 30.12.2006, z późn. zm.)

ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) 2015/830 z dnia 28 maja 2015 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U 2018 poz. 1286 wraz z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. 2011, nr 33, poz. 166, z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 grudnia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych (Dz. U. z 2005 r. nr 11, poz. 86 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2013 r. poz. 21, z późn. zm.).

Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2013 r., poz. 888, z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 2020 poz. 10).

Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie wymagań dotyczących prowadzenia procesu termicznego przekształcania odpadów oraz sposobów postępowania z odpadami powstałymi w wyniku tego procesu. (Dz. U. z 2016 r., poz. 108).

Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. nr 227, poz. 1367, z późn. zm.).

Oświadczenie Rządowe z dnia 18 lutego 2019 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B do Umowy dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz.U.2019, poz.769).

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2005 Nr 179, poz. 1485, z późn. zm.)

15.2 Ocena bezpieczeństwa chemicznego

Ocena bezpieczeństwa nie wymagana

SEKCJA 16: Inne informacje

Pełny tekst Zwrotów H

H226	:	Łatwopalna ciecz i pary.
H304	:	Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią.
H312	:	Działa szkodliwie w kontakcie ze skórą.
H314	:	Powoduje poważne oparzenia skóry oraz uszkodzenia oczu.
H315	:	Działa drażniąco na skórę.
H317	:	Może powodować reakcję alergiczną skóry.

PCI ELRITAN 140

Wersja	Aktualizacja:	Numer Karty:	Data ostatniego wydania: 28.07.2020
1.1	06.03.2023	000000371574	Data pierwszego wydania: 28.07.2020

H318	:	Powoduje poważne uszkodzenie oczu.
H319	:	Działa drażniąco na oczy.
H332	:	Działa szkodliwie w następstwie wdychania.
H334	:	Może powodować objawy alergii lub astmy lub trudności w oddychaniu w następstwie wdychania.
H335	:	Może powodować podrażnienie dróg oddechowych.
H351	:	Podejrzewa się, że powoduje raka.
H361f	:	Podejrzewa się, że działa szkodliwie na płodność.
H373	:	Może powodować uszkodzenie narządów poprzez długotrwałe lub narażenie powtarzane.
H400	:	Działa bardzo toksycznie na organizmy wodne.
H410	:	Działa bardzo toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki.
H412	:	Działa szkodliwie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki.
EUH066	:	Powtarzające się narażenie może powodować wysuszenie lub pęknięcie skóry.

Pełny tekst innych skrótów

Acute Tox.	:	Toksyczność ostra
Aquatic Acute	:	Zagrożenie krótkotrwałe (ostre) dla środowiska wodnego
Aquatic Chronic	:	Zagrożenie długotrwałe (przewlekłe) dla środowiska wodnego
Asp. Tox.	:	Zagrożenie spowodowane aspiracją
Carc.	:	Rakotwórczość
Eye Dam.	:	Poważne uszkodzenie oczu
Eye Irrit.	:	Działanie drażniące na oczy
Flam. Liq.	:	Substancje ciekłe łatwopalne
Repr.	:	Szkodliwe działanie na rozrodczość
Resp. Sens.	:	Uczulenie układu oddechowego
Skin Corr.	:	Działanie żrące na skórę
Skin Irrit.	:	Drażniące na skórę
Skin Sens.	:	Działanie uczulające na skórę
STOT RE	:	Działanie toksyczne na narządy docelowe - powtarzane narażenie
STOT SE	:	Działanie toksyczne na narządy docelowe - narażenie jednorazowe
PL NDS	:	W sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i nateżeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy
PL NDS / NDS	:	Najwyższe Dopuszczalne Stężenie
PL NDS / NDSch	:	Najwyższe Dopuszczalne Stężenie Chwilowe

ADN - Europejska umowa dotycząca międzynarodowego przewozu towarów niebezpiecznych drogami wodnymi śródlądowymi; ADR - Umowa dotycząca międzynarodowego przewozu towarów niebezpiecznych transportem drogowym; AIIIC - Australijski wykaz substancji chemicznych; ASTM - Amerykańskie Towarzystwo Badania Materiałów; bw - Masa ciała; CLP - Przepis o klasyfikowaniu, etykietowaniu i pakowaniu; Przepis (UE) Nr 1272/2008; CMR - Karcynogen, mutagen lub środek toksyczny reprodukcyjnie; DIN - Norma Niemieckiego Instytutu Standaryzacji; DSL - Krajowa lista substancji (Kanada); ECHA - Europejska Agencja Chemikaliów; EC-Number - Numer Wspólnoty Europejskiej; ECx - Stężenie związane z x% reakcji; ELx - Wskaźnik obciążenia związany z x% reakcji; EmS - Harmonogram awaryjny; ENCS - Istniejące i nowe substancje chemiczne (Japonia); ErCx - Stężenie związane z x% wzrostu prędkości reakcji; GHS - System Globalnie Zharmonizowany; GLP - Dobra praktyka laboratoryjna; IARC - Międzynarodowa Agencja Badań nad Rakiem; IATA - Międzynarodowe Stowarzyszenie Transportu Lotniczego; IBC - Międzynarodowy kod dla budowy i wyposażania

PCI ELRITAN 140

Wersja	Aktualizacja:	Numer Karty:	Data ostatniego wydania: 28.07.2020
1.1	06.03.2023	000000371574	Data pierwszego wydania: 28.07.2020

statków do przewozu niebezpiecznych chemikaliów luzem; IC50 - Połowa maksymalnego stężenia inhibitującego; ICAO - Międzynarodowa Organizacja Lotnictwa Cywilnego; IECSC - Spis istniejących substancji chemicznych w Chinach; IMDG - Międzynarodowy morski kodeks towarów niebezpiecznych; IMO - Międzynarodowa Organizacja Morska; ISHL - Prawo o bezpieczeństwie przemysłowym i zdrowiu (Japonia); ISO - Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna; KECI - Koreański spis istniejących substancji chemicznych; LC50 - Stężenie substancji toksycznej powodujące śmierć 50% grupy populacji organizmów testowych; LD50 - Dawka potrzebna do spowodowania śmierci 50% populacji testowej (średnia dawka śmiertelna); MARPOL - Międzynarodowa Konwencja na rzecz Zapobiegania Zanieczyszczeniu przez Statki; n.o.s. - Nieokreślone w inny sposób; NO(A)EC - Brak zaobserwowanych (niekorzystnych) efektów stężenia; NO(A)EL - Poziomu, przy którym nie zaobserwowano występowania szkodliwego efektu; NOELR - Wskaźnik obciążenia, przy którym nie obserwowano szkodliwego efektu; NZIoC - Nowozelandzki spis chemikaliów; OECD - Organizacja ds. Współpracy Gospodarczej i Rozwoju; OPPTS - Biuro Bezpieczeństwa Chemicznego i Zapobiegania Skażeniom; PBT - Substancja trwała, wykazująca zdolność do bioakumulacji i toksyczna; PICCS - Filipiński spis chemikaliów i substancji chemicznych; (Q)SAR - Modelowanie zależności struktura-aktywność; REACH - Przepis (UE) Nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady, dotyczący rejestracji, oceny, autoryzacji i ograniczenia chemikaliów.; RID - Przepisy dotyczące międzynarodowego przewozu towarów niebezpiecznych kolejną; SADT - Samoprzyspieszająca temperatura rozkładu; SDS - Karta Charakterystyki Bezpieczeństwa Materiału; SVHC - substancja wzbudzająca szczególnie duże obawy; TCSI - Tajwański spis substancji chemicznych; TECI - Tajlandzki Spis Istniejących Chemikaliów; TRGS - Zasady techniczne dla substancji niebezpiecznych; TSCA - Ustawa o kontroli substancji toksycznych (Stany Zjednoczone); UN - Narody Zjednoczone; vPvB - Bardzo trwałe i wykazujące dużą zdolność do bioakumulacji

Dalsze informacje

Klasyfikacja mieszaniny:

Resp. Sens. 1

H334

Procedura klasyfikacji:

Metoda obliczeniowa

Informacje zawarte w Karcie Charakterystyki oparte są na aktualnym stanie wiedzy i informacji na dzień publikacji. Została ona opracowana jedynie jako wskazówka dla bezpiecznego użytkowania, stosowania, przetwarzania, magazynowania, transportu, usuwania oraz w przypadku uwolnienia do środowiska i nie powinna być traktowana jako gwarancja właściwości ani specyfikacja jakościowa. Informacja dotyczy jedynie zgodnego z przeznaczeniem zastosowania danego materiału, może nie być ważna dla tego materiału, użytego w połączeniu z innymi materiałami lub w innym procesie, chyba, że jest to wymienione w tekście.

PL / PL